

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р **Стела Благоева Митева-Динкова** –
доцент по китара в АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев” - Пловдив
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
'доктор'

в област на висше образование **8. Изкуства,**
професионално направление **8.3. Музикално и танцово изкуство,**
докторска програма **Музикознание и музикално изкуство**

Автор: Петър Веселинов Койчев

Тема: „Импровизацията за китара в модерния джаз”

Научен ръководител: доц. д-р Таня Викторова Бурдева в ПУ
„Паисий Хилендарски” – Пловдив

Със заповед № Р33-829 от 13.02.2019 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски” съм определена за **член на научното жури** за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Импровизацията за китара в модерния джаз” за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство”. Автор на дисертационния труд е **Петър Веселинов Койчев** – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Музика” с *научен ръководител доц. д-р Таня Бурдева* от ПУ „Паисий Хилендарски”, Пловдив.

Представеният от докторанта комплект материали на електронен носител е в съответствие с чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „П. Хилендарски” и включва следните документи:

- автобиография в европейски формат;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията.

Петър Веселинов Койчев е роден в Пловдив в семейство на известен български музикант в областта на джаза. Успешно завършва (2011 г.) висше образование със степен „бакалавър”, специалност „Поп и джаз изпълнителско изкуство” в ПУ „П. Хилендарски”, Пловдив и продължава обучението си в АМГИИ, като „магистър” (2011-2012 г.) в специалност „Изпълнителско изкуство

поп и джаз”. По време на магистърската си степен, специализира по програма „Еразъм” в Консерватория „Джузепе Тартини” в Триест.

Получените знания от образованието, прилага успешно в работата си с ученици на различна възраст в Музикален център „Мюзик спейс”. През 2014 г. започва работа като преподавател по китара в ПУ „П. Хилендарски” и АМГИИ, Пловдив. В периода 2015-2017 г. работи и като учител по китара и музика в СОУ ”Св. Св. Кирил и Методий”, Пловдив.

Петър Койчев има богата и престижна художественотворческа дейност. Той работи с различни български симфонични оркестри: на Държавна опера - Пловдив, Държавна опера - Стара Загора, Държавна опера - Варна, Симфоничен оркестър - Сливен, Симфоничен оркестър - Пазарджик и др, както и с именити музиканти, като: Дамян Пейчиноски, Иван Лечев, Орлин Горанов, Теодор Койчинов, Цветан Недялков и др.

Основател е на джазовата формация „Hot Club de Plovdiv”, с която концертира на различни фестивали, като: Джаз Форум Стара Загора, „Долината на тракийските царе” – гр. Казанлък, Младежки джаз фестивал Димитровград, Международен фестивал „Guitart”, София и др. Участва в различни музикално-сценични проекти, като „Коса”, „Човекът от Ла Манча”, „Бохемска рапсодия” и др.

Казаното по-горе представя дисертанта, като учител с богат опит и изпълнител с високи творчески постижения. Всичко това рефлектира в научната му работа, която е в пряка връзка с педагогическата и изпълнителската му дейност.

Представеният дисертационен труд „Импровизацията за китара в модерния джаз” засяга научно поле, което е твърде ново и малко изследвано в българското теоретично музикознание. Това обуславя актуалността на темата, която е предимно с практическа насока.

Научното изследване от 210 страници е структурирано с: въведение, три глави, 3 приложения, заключение и библиография (с 43 заглавия на кирилица, руски език, латиница и 11 интернет източника). Текстът е онагледен с 155 фигури (нотни примери, изображения, таблици, схеми).

Въведението разкрива основните насоки при разгръщане на изложението: историографска, теоретична, практическа, методическа и посочва подбудите на автора към избор на темата.

Обект на изследването е импровизацията - ключов елемент в съвременното изпълнителско изкуство на джаз китарата. Тя обединява наслоени през годините исторически постижения и поради това нейното успешно осъществяване е свързано с натрупването на солиден теоретичен фундамент, подкрепен от съвършени практически умения. Така се достига до **предмета** на изследването -

основни импровизационни принципи в модерния джаз. Разглеждайки ги, Петър Койчев си поставя следните *задачи*:

1. Да изследва историческите предпоставки и теоретични основи на джазовата импровизация;
2. Да анализира джаз импровизации и аудио записи на утвърдени джаз китаристи;
3. Да разработи специфични методи, техники и упражнения, необходими за обучението по джаз импровизация;
4. Да даде препоръки за развитието на обучението по китара, чрез интегриране на основните импровизационни принципи в джаза.

Основната хипотеза на труда е, че обединяването на принципни теоретични положения в джаза с импровизационни техники за китара ще „подобри и обогати методиката на обучение по китара в областта на джазовата музика” (с.8) и ще доведе до развитие и усъвършенстване на музикално-педагогическия опит.

Първа глава (глава първа) под заглавие „Исторически предпоставки и теоретични основи на джазовата импровизация” е с обширен обем (с.10-122). В подглава 1.1 „История на прогреса на джазовата импровизация” в хронологичен порядък се проследява развитието на джазовата импровизация: от народната и класическа музика, през афроамериканския фолклор, блуса, хот стилът, суинга към комбо и модерния джаз. Така се представя историческия ход на разглежданата проблематика. Теоретичните основи са фокусирани върху базисни за джаза понятия и музикални елементи (акорди, скали, хармонични прогресии), които са коментирани в подглава 1.2 „Теоретични основи на джазовата импровизация”. В дълбочина са разгледани разновидностите на минора, старите ладове (лидийски увеличен, доминантов, миксолидийски, локрийски и др.) и тяхната връзка с често срещани акордови структури (прогресията II-V-I в мажор и минор). Това е индикация за осведомеността на автора, която е свързана със задълбочени теоретични познания, които той прилага в разнообразната си концертна и педагогическа дейност. Подглава 1.3 „Акордови символи” разглежда специфичните за джаз китарата буквено-цифрови означения. От особена важност е добре направения сравнителен анализ на тези означения и използваните в класическата музикална теория. Съвсем логично в следващите подглави 1.4 и 1.5 са поместени и различни методи за джазов акомпанимент, като системите „CAGED” и „Drop 2”, което определям като приносен елемент от изследването. В подглави 1.6 до 1.8 последователно се разглеждат хоризонталната импровизация, водещите тонове и вертикалната полимодалност. Всички те са принципи за импровизация, които се прилагат в модерния джаз и имат пряка връзка с проблематиката на дисертационния труд. Обединяващи теоретична и практическа информация и свързани с джазовата инструментална импровизацията са подглави от 1.9 до 1.11, в които се коментират схемите „Ритъм чейнджис” и „Блус”, както и характерните

особености на стила „Бибоп“. Последната подглава 1.12 „Ритъм“ е свързана с изясняване на своеобразните акценти, които се използват в модерния джаз при мелодична импровизация или акордов акомпанимент. Изложението в тази глава е широкообхватно, специализирано и ясно, което е свидетелство за подредена мисъл и професионален подход.

Втора глава (глава втора) от стр. 123 до стр. 149 със заглавие „Начини на звукоизвличане и технически похвати при китарата“ включва 5 подглави. При описанието на звукоизвличането с пръсти в подглава 2.1 е направен добър паралел с практикуваното от класическите китаристи. Нагледно, подробно и точно са описани различните техники на звукоизвличане с перо: алтернейт пикинг, суйп пикинг, икономичен пикинг и хибрид пикинг. Това е съществен приносен момент в работата на дисертанта. В подглава 2.2 са включени основни технически похвати за лява ръка, като легато, глисандо и баре, които намират приложение в импровизационната инструментална техника и тяхното познаване е нужно от методическа гледна точка. Характерните основни щрихи за китарата – легато, стакато и тенуто са поместени в подглава 2.3, а в подглава 2.4. са представени основните орнаменти. С особена тежест е подглава 2.5., в която е коментирана специфичната за електрическата китара техника – тапинг, която се изпълнява посредством комбиниране на лява и дясна ръка. Изложението във втора глава елегантно балансира обемното теоретично познание от първа глава с практическите елементи на инструментално-изпълнителската дейност и плавно отвежда към трета глава, в която всичко казано до тук се синтезира и обвързва с методиката при изучаване на импровизацията на китара в модерния джаз.

Трета глава (глава трета) със заглавие „Анализи на джазови сола в различни стилове“ от стр.150 до стр. 204 очертава прекия път към разработването на нова методика за обучение. Полагайки огромен труд Петър Койчев превъзходно транскрибира (3.1.) и детайлно анализира (3.2.) джазови сола на признати и именити китаристи, като: Андреас Оберг, Стохело Розенберг, Франк Вигнола, Майк Стърн, Пат Матини и Гилдас Ле Папе (записис на тези сола са поместени като приложение към труда). Транскрибирането е дейност, която е необходима, важна и често прилагана в работата на джаз музикантите. Тя спомага за опознаване на джазовия репертоар, по-ясно разбиране на формата, емоционалното съдържание, връзката между акорди, тоналности и скали и др. Използвайки направените анализи, дисертанта извлича кратки музикални фрази или мотиви, които се определят с понятието „ликове“ (3.3). Чрез транспониране в различни тоналности, той демонстрира тяхното приложение в други джаз стандарти, съобразно характерните хармонични последования. Също така, ги селектира и групира по вид на акордовите прогресии (II-V-I в мажор и в минор, мажорни и минорни ликове в модална импровизация, доминантови и блус фрази). Така нагледно се вижда как „ликите“ служат за основа на фразирането

и създават усещане за стабилност и ефективност в импровизацията. Изложението в тази глава изяснява, че те са тази малка, но значителна част от методическия процес, която служи като основа при изграждане на умения в процеса на обучение по импровизация за джаз китара.

Заклучението синтезирано и точно обобщава поместената информация. В него се твърди, че поставената основна цел е успешно изпълнена, при което се потвърждава и заложената научна хипотеза в изследването.

Посочени са шест приноса, които приемам и отделям с особено значение: №1 – задълбочено систематизиране на стилите особености и импровизационните похвати в модерната джаз музика, №4 – транскрибиране и анализиране на сола от известни джаз китаристи в различни стилове джаз, №5 – събиране и класифициране на практически приложими нотни примери на музикални фрази (ликове), които формират съвременни методи за обучение на джаз китаристи.

Направените публикации са свързани с темата и са от съдържанието на дисертационния труд. Те са реализирани чрез участие в Студентски научен форум „Ценности, мотивация и креативност в образованието” (2015) в ПУ „П. Хилендарски“ и „Дни на науката” (2015, 2017) в СУБ Пловдив, а също и в Международна научна конференция „Наука, образование и иновации в областта на изкуствата” (2017) в АМТИИ, Пловдив.

Представеният дисертационен труд е иновативен и стойностен. Въз основа на това препоръчвам на уважаемото научно жури да **присъди на Петър Веселинов Койчев образователната и научна степен „доктор”**.

19.03.2019 г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р **Стела Митева-Динкова**)